

МЕЖДУНАРОДНО СЪБИТИЕ ЗА ОБМЕН НА ОПИТ ИНОВАТИВНО ФИНАНСИРАНЕ, ЦЕНТРОВЕ ЗА КОМПЛЕКСНО ОБСЛУЖВАНЕ И ОБНОВЯВАНЕ ОТ А ДО Я ОНЛАЙН | ОКТОМВРИ 2025Г.

Проектът е съфинансиран от Програмата на Европейския съюз за околна среда и климат (LIFE) по Споразумение за безвъзмездна помощ № 101120412.

ОТНОСНО СЪБИТИЕТО

Второто международно събитие за обмен на опит по проекта SMAFIN Expanded беше организирано онлайн с участието на представители на европейски институции, национални администрации, финансови институции, енергийни агенции, технически експерти и разработчици на проекти от няколко европейски държави.

Събитието беше фокусирано върху прилагането на ефективни финансови решения за енергийна ефективност с акцент върху центровете за комплексно обслужване, мобилизирането на частен капитал, правна и политическата съгласуваност, както и достъпа на уязвими групи до обновяване.

Бяха разгледани ключови предизвикателства, свързани с ефективното прилагане на европейските политически цели на национално и местно равнище.

ЗАЩО ТАЗИ ДИСКУСИЯ Е АКТУАЛНА В МОМЕНТА

Последните развития в политиките на ЕС водят до повишаване както на амбицията, така и на сложността на изискванията за енергийно обновяване. Сред тях са преработената Директива за енергийните характеристики на сградите, преработената Директива за енергийна ефективност и създаването на Социалния фонд за климата.

Паралелно с това към финансовите институции има допълнителни изисквания, свързани с отчитането на устойчивостта, съответствието с таксономията на ЕС и управлението на ESG рискове.

Въпреки ясно формулираните политически цели, резултатите от прилагането остават неравномерни между държавите членки. На лице са все още препятствия, като фрагментираното управление, ограничният технически и административен капацитет, слаб пазарен интерес, както и административната и процедурна сложност.

ИДЕНТИФИЦИРАНИ КЛЮЧОВИ ПОЛИТИЧЕСКИ И ПАЗАРНИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА

ПРЕКОМЕРНА ЗАВИСИМОСТ ОТ БЕЗВЪЗМЕЗДНО ФИНАНСИРАНЕ

Програмите, основани на безвъзмездни средства, бяха разпознати като полезни за инициране на пазарна активност. В същото време беше отчетено, че прекомерното разчитане на субсидии ограничава участието на частния сектор и в дългосрочен план намалява възможността за прилагане на финансовите рамки в по-широк обхват.

ФРАГМЕНТИРАНО УПРАВЛЕНИЕ И МЕХАНИЗМИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Ограничената координация между министерства, финансови институции, общини и технически посредници беше идентифицирана като повтарящо се предизвикателство. Неясното разпределение на ролята и отговорностите намалява ефективността на финансовите инструменти и способността им да достигат до крайните ползватели.

СЛАБО ТЪРСЕНЕ И ОГРАНИЧЕН БРОЙ ПРОЕКТИ

Въпреки наличието на финансови инструменти, интересът към енергийно обновяване остава по-нисък от очакваното.

Участниците свързаха това с несигурност, липса на доверие и ограничен достъп до техническа подкрепа, особено в жилищния сектор.

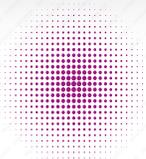
ЗАКОНОДАТЕЛНА И АДМИНИСТРАТИВНА СЛОЖНОСТ

Правилата за допустимост, изискванията за документация и задълженията за отчитане увеличават транзакционните разходи, както за финансовите институции, така и за домакинствата, което намалява привлекателността на инвестициите в енергийна ефективност.

НЕДОСТИГ НА КАПАЦИТЕТ НА МЕСТНО И МЕЖДИННО РАВНИЩЕ

От местните власти вече все по-често се очаква да управляват програми за обновяване и да предоставят подкрепа за уязвими домакинства.

Ограничената техническа експертиза, административните ресурси и липсата на стабилни институционални рамки бяха идентифицирани като фактори, възпрепятстващи изграждането на надеждни проектни портфейли.

ОБСЪДЕНИ РЕШЕНИЯ И ПОДПОМАГАЩИ МЕХАНИЗМИ

СМЕСЕНО ФИНАНСИРАНЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА СПОДЕЛЯНЕ НА РИСКА

Финансовите модели, комбиниращи безвъзмездни средства, заеми и гаранции, могат да повишат инвестиционната привлекателност на проектите и мобилизирането на частен капитал. Тяхната ефективност зависи от съгласувани политически рамки, ясни критерии за допустимост, предвидими структури за финансиране и прозрачно проследяване на резултатите.

ЦЕНТРОВЕТЕ ЗА КОМПЛЕКСНО ОБСЛУЖВАНЕ КАТО МЕХАНИЗМИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ И ИЗГРАЖДАНЕ НА КАПАЦИТЕТ

Центровете за комплексно обслужване действат като посредници, подкрепящи домакинствата, финансовите институции и публичните органи през целия процес на обновяване. Сред техните функции са и подготовка на проекти, изготвяне на технически оценки, административна подкрепа и улесняване на достъпа до финансиране. Ефективността им зависи от институционалната подкрепа, устойчивите финансови механизми и интеграцията им в националните политики.

РОЛЯ НА ФИНАНСОВИТЕ ИНСТИТУЦИИ

Финансовите институции все по-често трябва да се съобразяват със законови и отчетни изисквания, свързани с устойчивостта. Стандартизираните финансови продукти, надеждните данни за енергийните характеристики и инструментите за оценка на риска могат да подкрепят разширяването на портфолиото за енергийна ефективност и управлението на съпътстващите рискове.

ДАННИ, МОНИТОРИНГ И ПРОЗРАЧНОСТ

Надеждните данни за енергийните характеристики, инвестиционните разходи и постигнатите резултати са предпоставка за ефективно финансиране. Инструменти като паспортите за обновяване и цифровите системи за мониторинг подпомагат прозрачността и доверието сред пазарните участници.

СПРАВЕДЛИВ ДОСТЪП, УЯЗВИМИ ГРУПИ И ЕНЕРГИЙНА БЕДНОСТ

Адресирането на енергийната бедност и социалната уязвимост изисква целенасочени политически подходи, които надхвърлят наличието на финансиране. Ефективните действия зависят от съгласуваното планиране на политиките и подходящи механизми за прилагане, включително ясни критерии за идентифициране, координация между енергийни, жилищни и социални политики и ангажиране на доверени местни участници.

Ограничената техническа помощ и сложните административни процедури продължават да лимитират достъпа на уязвимите домакинства до финансиране за обновяване. Центровете за комплексно обслужване и местните посредници подпомагат достъпа чрез предоставяне на разбираема информация, подкрепа при вземане на решения и улесняване на достъпа до финансиране.

Социалният фонд за климата представлява инструмент с потенциал в политиките, обхващащи целия процес на енергийно обновяване. Неговата ефективност зависи от ясното дефиниране на допустимите групи, съгласуваността със съществуващите национални схеми и наличието на достатъчен административен и институционален капацитет.

КЛЮЧОВИ ИЗВОДИ ОТ МЕЖДУНАРОДНОТО СЪБИТИЕ ЗА ОБМЕН НА ОПИТ

- Дългосрочните стратегии за обновяване изискват финансови рамки, които надхвърлят програмите, основани единствено на безвъзмездно финансиране.
- Центровете за комплексно обслужване бяха идентифицирани като адекватни механизми за опростяване на процедурите и подпомагане на достъпа до финансиране.
- Инструментите за споделяне на риска, гаранциите и стандартизацията се свързват с по-ефективно мобилизиране на частен капитал.
- Предизвикателствата, свързани с търсенето, са обусловени основно от ограничена техническа подкрепа, процедурна сложност и фактори, свързани с доверието.
- Наличността на данни, мониторингът и прозрачността са от ключово значение за мащабиране на инвестициите и изпълнение на законовите изисквания.
- Подходите за справедливо обновяване изискват целенасочени инструменти и координация между различни политики.

ЗНАЧЕНИЕ ЗА ПОЛИТИЦИТЕ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ

- Повтарящи се предизвикателства, свързани с управлението, капацитета и търсенето, се наблюдават в различни национални контексти.
- Ефективното прилагане зависи от съгласуваността между политическите цели, финансовите инструменти и механизмите за изпълнение.

Резултатите от второто международно събитие за обмен на опит подкрепят целите на проекта SMAFIN Expanded и допринасят за развитието на дългосрочно приложими и справедливи подходи за финансиране на енергийната ефективност на европейско равнище.

